

8.

Pri. Or. Anns. 4.

18

1765,3
DECANVS

ORDINIS ICTORVM IN PERANTIQA ELECTORALI
ACADEMIA ERFVRTENSI

D. RVD. CHRISTOPH.
HENNE, ICTVS

P. 304.

IVDICII PROVINCIALIS ELECTORALIS ADESSOR, NEC NON CODICIS
ET IVRIS FEYDALIS PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS,
SOLEMNIA INAVGVRALIA

PRAENOBILIS, AMPLISSIMI ET CONSVLTISSIMI VIRI

DN. ADAMI IGNATII TVRIN

HISTORIARVM ET PHILOSOPHIAE PRACTICAE PROFESSORIS PVBL. ORD.
BIBLIOTHECAE ACADEMIAE BOINEVVRGICAE DIRECTORIS NEC
NON FACVLTATIS IVRIDICAE ADESSORIS DESIGNATI

AD DIEM XXV. MAII MDCCLXV.

IN AVDITORIO IVRIDICO COLLEGII ANSELMINI
PERAGENDA,
INDICIT,

SIMVLQVE DE

TRANSACTIONE SVPER CONTROVERSIS
EX TESTAMENTO NATIS,
QVAEDAM PRAEFATVR.

ERFORDIAE,
STANNO HENR. RVD. NONNII. ACAD. A TYPIS.

DECANVS

ORDINIS ICTORVM IN PRVNITIOVA KICTORNI
ACADEMIA ERVRENSI

D. RVD. CHRISTOPH.
HENNE, ICTVS

IMPERIALI REGNI SACRAE ELECTORALIS ACADEMIAE
ET VIENNAE RECTORIS PVTILIOVS ORDINARIVS

SOLIMANIA IN AVGARALIA

TRAEKOBELIS AMPLISSIMO ET CONSULTISSIMO VICE

DN. ADAMI IGNAII TVRIN

PHILOSOPHUM ET PHILOSOPHIAE FACULTATE PROFESSORIS PVTILIOVS ORD.
SOLIMONIAE ACADEMIAE PVTILIOVS ORDINARIVS KIC
SOLIMONIAE FACULTATE PVTILIOVS ORDINARIVS

AD DIEM 27. JUNII 1777

DE ACADEMIA ERVRENSI COLLEGII ACADEMIAE

TRAGEDIA

INDICE

SIMVLTVS DE

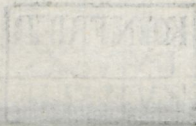
TRANSACTIONE SVPER CONTROVERSIS

EX TESTAMENTO NATIS

QVADAM ERVRENSIVM

ERVRENSIS

STANNO HENR. RVD. NONNI, ACADEMIAE

Omnia vero transactionem subponere tam dubi-
 am licetque vel pacem, vel mendam, ex defini-
 tione supra alia, proinde hinc alios & clarissimis legum
 verbis comprehenditur (a) cessante igitur dubio, & cessante
 controversia, ex parte etiam transactionem, ipsius & non
 foribus notum est. Præterea repertum in transactione, non
 gratiam remissionem, ipsius rei potestatis, & legis
 tantum (b) in eo enim distincta transactionis a dona-
 tione, quam maxime est consideranda, & semper opor-
 tet.

Transactionem commūne esse, litium sopienda-
 rum remedium, & argumentorum in jure &
 facto dubiorum non gratuitam compositionem,
 nemo erit, qui in dubium vocare velit. Quare
 missis & insuper habitis tricis, a nonnullis interpretibus in
 scenam productis, disquirentibus, vtrum transactio sit pactum,
 an contractus, isque vel nominatus, vel innominatus?
 eo magis in numerum inutilium distinctionum reici-
 ciendis, quo certius constat, omne pactum certam & firmam
 producere obligationem, omnemque differentiam

A 2 inter

inter pactum & contractum, eumque vel nominatum, vel innominatum, jure Romano omne punctum ferentem, quoad hunc passum, hodie esse otiosam, & aeterno apud nos mulctatam, auxilio.

§. II.

Omnem vero transactionem supponere rem dubiam, litemque vel praesentem, vel metuendam, ex definitione supra allata, prono fuit alueo, & clarissimis legum verbis comprobatur a) cessante igitur dubio, & cessante controuersia, exulare etiam transactionem, lippis & tonsoribus notum est. Praeterea requiri in transactione, non gratuitam remissionem, ipsa natura rei postulat, & leges faciunt b) in eo enim differentia transactionis a donatione, quam maxime est conspicienda, & semper obuia

a) l. i. ff. de transactionibus

b) l. 38. C. de transactionibus.

§. III.

Saluberrimum esse transactionem medium, in forensium litium praescindendarum actu, omnes comprobant, ordinationum judicialium sanctiones, utpote in quibus hoc argumentum ut palmarium, & iudicibus, omni, quo fieri potest modo tentandum, clarissimis perhibetur verbis. Quae sanctiones non in primordio litis solum, sed etiam in qualibet iudicii parte, imo & post rem iudicatam, sibi locum vindicant, cum quotidiana edoceamur expe-

experientia, ipsam etiam rei iudicatae executionem, multis adhuc obnoxiam esse remoris, anfractibus, & molestiis, ita, ut sapius expediat, concordiam eiusmodi compositione, sumptuum, & temporis perdicioni, obicem ponere. Merito igitur, rebus sic stantibus, nota dicenda erit VLDALRICO ZASIO a) & VENTVR. de VALENT. b) stantibus, iudicem non oportere partibus auctorem esse, ad concordiam ineundam, post merita causa didicita, imo illum peccare, si illi, qui iusta nititur causa, suasor ad transactionem ineundam esse velit.

a) ad l. 26. ff. de re iudicata.

b) in Parthenio litigioso lib. 2. cap. 4. n. 9.

§. IV.

Ea, quae huc vsque in medium prolata sunt, satis, nisi omnes fallimur, innuere videntur, omnes iudiciales controuersias ita esse comparatas, ut regulariter transactione queant componi, ut vero firmo stet haec regula, sunt tamen iure Romano speciales quaedam causa prodita, de quibus ob peculiare rationes, in compendiis & Systematibus ubique obuias, valida non initur transactio, pertinent hunc in censum, delicta priuata futura, adulterium, crimina non capitalia, alimenta futura, referunt etiam huc nonnulli interpretes, controuersias ex testamentis ortas, utpote de quibus auctoritate CAII a) innixi, statuunt, de iis non transigi, nec veritatem, aliter exquiri posse, nisi inspectis & cognitis verbis illorum.

A 3

§. V.

ante transactionem illius inspiciendi copiam" remediis
eum in finem in jure proditis consequi potuerit, & in-
terdicto de tabulis exhibendis sine suo potiri ipsi inte-
grum fuerit, quodsi vero hæc neglexerit, & ex transactio-
ne læsus fuerit, habet, quod sibi, non quod alteri parti ex
transactione emolumentum capienti adscribat, cum dam-
num culpa sua passus, non intelligatur passum b) præcipue
cum utrobique supponatur, transactionem bona fide fuisse
initam, dolumque malum abfuisse c) Ad naturalem hanc
æquitatem accedit analogia juris, & auctoritas Prætoris,
generaliter jubentis, pacta bona fide, nec contra leges &
in illarum fraudem inita, esse seruanda d) jam vero recte
animaduertente incomparabili GERHARDO NOODTIO e)
nec vola nec vestigium legis in omni antiquitate exstat,
qua controversiæ ex testamento proficiscentes, per trans-
actionem ideo sopiri prohibeantur, quia non prius in-
specta fuerunt tabula testamenti, imo potius in alia om-
nia iuerunt Imperatores DIOCLETIANVS & MAXIMIA-
NVS f) expresse mandantes, sub prætextu instrumenti
postea reperti, non debere rescindi transactionem bona
fide initam. Quæ cum ita sint, in instrumento antea
non cognito, & post demum reperto, eo magis proced-
ent, in testamento jam cognito, tenore tamen non in-
specto.

a) primo indicis sui vsu n. 23. pag. 297, seq.

b) l. 203. ff. de regulis juris.

c) l.

c) l. 7. §. 10. ff. de pactis.

d) l. 7. §. 7. ff. de pactis.

e) In Iulio Paulo cap. 7.

f) l. 19. C. de transactionibus.

§. VII.

Huc vsque ex æquitate & analogia juris, transactionem non inspectis testamenti tabulis, de controuersis ex illo ortis validam esse, probauimus, nunc etiam Legi nostræ 6. ff. de transact. diserte vt videtur id prohibenti erit satisfaciendum. Qua in re album calculum adiicimus profunde docto CUIACIO a) opinanti vitio TRIBONIANI hoc argumentum a suo auulsum fuisse titulo, & in locum plane alienum reiectum, quod supra laudatus NOODTIUS b) etiam ex inscriptione capituli demonstrat, ita se habentis: *Caius lib. XVII. ad Edictum prouinciale*, vtpote ex qua apparet, illud non pertinere, ad Edictum de pactis ac transactionibus, sed ad Edictum de tabulis aperiendis, quod etiam arguit l. 1. in princ. §. 1. ff. *testamenta quemadmodum aperiuntur* ex eodem CAII libro 17. ad Edictum prouinciale desumpta, vbi sensus Edicti talis est: omnibus, qui desiderant, tabulas testamenti inspicere, vel etiam describere, describendi, inspiciendique potestatem facturum se prator pollicetur, ad quæ verba ita commentatur CAIUS: Ratio autem huius Edicti manifesta est, neque enim sine iudice transigi, neque apud iudicem exquiri veritas de his controuersis, quæ
ex

ex testamento proficiscuntur, aliter potest, quam inspectis cognitisque verbis testamenti. Ex quibus verbis elucet CAIVM id demonstrare, Edictum Pratoris eo spectare, ut omnibus id desiderantibus, inspiciendarum & describendarum testamenti tabularum, fiat copia, & ut quacunque ratione iuventur illi, qui controuersiarum ex testamentis ortarum, componendarum, debito flagrant desiderio, neutiquam vero hoc Edictum cupere, transactionem bona fide, non inspectis tabulis factam, debere esse irritam & superuacaneam, de quo etiam altum ibi est silentium, quare etiam CAIVS Iureconsultus & interpret huius Edicti pratorii alium ipsi non potuit adscribere sensum, neque etiam reuera adscripsit, quia tantum de facto, non de jure locutus est, docente SCHIFFERDEGGERO c)

a) Obseruat. & Emendat. lib. 3. cap. 37.

b) in Iulio Paulo cap. 7.

c) in Disp. Forens. ad Anton. Fabr. lib. 2. tract. 25. quæst. 7.

§. VIII.

Obstare quidem videtur huic sententiæ, vltimarum voluntatum fauor, qui Germanis etiam semper dicitur curæ cordique fuisse, & qui etiam in contrariam sententiam mouit acutissimi ingenii Ictum SCHILTERVM a) vt auctoritate TACITI b) nixus, pietatem erga defunctum requirere, statuat, vt prius quam transactio fieri possit,

B

possit,

possit, testamenti tabulæ inspiciendæ sint, nec minus profundissimus VINNIUS c) idem sentiens, adstruit, publice expedire, vt suprema hominum iudicia exitum habeant, nec per transactiones huiusmodi facile circumveniantur. Verum enim vero rite licet expensis his rationibus, sententiæ nostræ firmiter adhuc adhæremus, non enim sequitur ex fauore testamentorum, transigi de illis non posse, nisi visis & inspectis tabulis, dantur siquidem multo plures fauorabiles causæ in iure nostro, transactionem non respuentes, vnde etiam sponte sua corruit ratio VINNII, vt pote quæ nimium probat, & per consequens nihil, si enim publice interest, vt vltima hominum iudicia exitum habeant, nec repudiare liceret hereditatem testamento oblatam, & inuito etiam res legata acquiri deberet, quæ vero cum aliter se habeant, ratio etiam inde perita, corruet.

a) Exercitat. ad ff. 9. §. 6.

b) in Germania cap. 17.

c) Select. juris quæst. lib. I. cap. 8. pag. 38.

§. IX.

Deinde prouocant contrariæ sententiæ propugnatores, ad ipsam naturam transactionum, in eo potissimum sitam, vt res sit dubia & controuersa, ante inspectionem autem rem dubiam neque dici, nec certam posse defendi, accedere etiam adstruunt CAII in lege adducta a) negatio-

gationem non potest transigi iis rebus adaptari solitam, quæ ex natura sua aliquid non admittunt, v. g. seruus rei publicæ causa abesse non potest, scæminæ iudices esse non possunt. Ast quod prius attinet argumentum, supponitur in omni eiusmodi transactione, tenorem testamenti plane incognitum non esse, sed ad notitiam illorum, quorum interest, alio modo peruenisse, ita, vt testamenti tabulis etiam non inspectis, e re sua ducant, licibus ex testamento metuendis obuiam ire, quis vero est, quem fugiat, non solum ipsam litem, sed etiam metum litis, transactioni locum facere, quod etiam adstruit, subtilis ingenii Ictus NICOLAUS HIERONYMVS GVNDLING b) Quod alterum dubium spectat, satis superque constat, particulam istam non a TRIBONIANO sapius legibus fuisse additam, & in mentem CAII illam etiam hic non venisse, multis argumentis euictum dedit GVNDLINGVS c)

a) 6. ff. de transact.

b) in Dissertatione: de transactione, testamenti tabulis non inspectis cap. 4. §. 13. seq.

c) in Dissertatione modo citata cap. 4. §. 17. seq.

§. X.

Vtlerius arcem sententiæ suæ in argumento legum ponunt, & exinde, quod de alimentis futuris non liceat aliter transigere, nisi vel causa a magistratu cognita a) vel alimentario conditionem suam meliorem reddente b)

concludunt, transactionem etiam de controuersis testamentariis, nisi apertis & inspectis tabulis esse validam, sed reponimus huic ratiocinio, communem illam logicalem regulam: a diuersis ad diuersa non valet consequentia, longe enim alia est ratio horum alimentorum, a controuersis testamentariis toto cœlo differens, & in eo consistens, quod alimentarius porzioni suæ mediante transactione renuntians, ad incitas redactus, oneri reipublicæ cedat, quæ ratio in aliis transactionibus sibi plane non locum vindicat, & hinc argumentum inde tractum, inane ac fallax est habendum.

a) l. 8. de transact.

b) l. 8. §. 8. seq. ff. de transact.

§. XI.

Denique vrgent, iureconsultorum communem consensum, legis instar habendum, & vim juris non scripti obtinere debere, accedente præsertim judiciali obseruantia, in legibus interpretandis omne punctum ferente. Sed stramineum valde est hoc fundamentum, cum multitudo errantium, errori non præbeat patrocinium, neque etiam error potest jus facere, & effectum consuetudinis fortiri, a libertate vtenium dependentis, recte docente illustri THOMASIO. a) Neque etiam dici potest, communem hic esse consensum, cum adhuc dentur iureconsulti, alia omnia statuentes, & contrariam sententiam

Das Testament selbst gelesen, berichtet worden, daß der Testator mir darinnen sein Wohnhaus vermachtet habe, mir aber dasselbe anzunehmen, verschiedener Ursachen halber, bedenklich fällt, so habe mich mit Mevio als Erben dahin verglichen &c. &c. Quæ cautela non est, vili floccique habenda, dum per illam variis a rabulis excogitatis fraudibus repagulum ponitur.

a) in cautelis contractuum sect. 3. cap. 7. S. 7.

Plura hac de re in medium forent proferenda, nisi illius qui nobis hanc paginam fecit, mentio esset facienda, & qui in lectione sua cursoria vberius ad ea, quæ in hoc argumento restant, doctrina sua eruditio- nis plena commentabitur, nimirum speciminum inauguralium edendorum causa supremam cathedram. conscendet,

VIR PRAENOBILIS, AMPLISSIMVS
ET CONSVLTISSIMVS

DN. ADAMVS IGNAT. TVRIN,

HISTORIARVM ET PHILOS. PRACTICAE PROF.

SVBL. ORDIN. RELIQVA.

Natus 17. Maii Anno 1729. Erfordiae, Patre praenobili ac con-
sultissimo Dn. IOHANN. IGNATIO TVRIN Iuris vtri-
us-

usque Doctore ibidem in Senatu Præfecto atque Causarum Patrono Ordinario, Matrè vero Maria Eleonora nata STRECKERIA. Cura optimorum Parentum, quo vsque in Viuis erant, indefessa fuit, Primogenitò suo a primâ aetate Virtutis non solum instillare Præcepta; sed & aptum, vt videbatur, Artium Liberalium studio committere. Itaque in Gymnasio Erfordienfi sub Parentum Oculis Triuialia & elegantioris philologiae fundamenta jecit: Missus deinde HAGIOPOLINI in celebri, quod ibi est, Athenæo non solum Philosophiæ singulas Partes, sed & Theologiæ dogmaticam & practicam a Professoribus lectissimis ex Ordine Patrum societatis Iesu per quadriennium gnauiter edoctus est: Quod stadium litterarium publica Disputatione philosophica Anno 1746. coronauit. Reuerso in Patriam Omnium quidem bonarum Littèrarum Ardor infedit, in primis vero, posteaquam prematura fata summi Viri GORDONII studium Mattheseos interrupissent, Iurisprudentiæ totum se dedit. Adhæsit proinde Juris Consultis Antecessoribus experientissimis & facundissimis, quorum insignis Numerus Academiam hanc nunquam destituit, qui tunc eminentissime florebant & adhuc ex parte florēt, nimirum Celeberrimo ROTERMUND, STRECKERO, FRATZSCHERO, de BELLMONT, BRÜCKMANNŌ, ceteris: quibus Interpretibus Instituta & Pandectas IUSTINIANI, Doctrinam Canonum, Feudorum & Ius Imperii Nostri Romano germanici Publicum, reliqua, non præternauigando, quæ omne hic punctum

etum

Etiam ferunt, Historiæ tam sacræ, quam politicæ subsidia, emen-
 sus est. Ad Præcos Iuris Fundamenta illi matura fatis & non
 patula omnibus Occasio fuit, siquidem vix absolutis his studiis
 in Iudicio nostro Prouinciali per biennium Secretario a latere
 & manu fuit atque Consultissimos Viros huius Iudicii Adfles-
 res in referendo & statuendo non exiguo Profectu suspexit,
 donec ab Eminentissimo Nostro & Clementissimo quondam
 Principe Electore FRIDERICO CAROLO ad Officium
 Publicum expediendi Causas Tutelares Ciuitatis nostræ promo-
 ueretur. Quoniam vero, quod reliquum fuit ab officio hoc
 temporis, id omne in excolenda Iurisprudencia collocauit eam-
 que bono successu aliis tradere cæpit, Idem Clementissimæ Me-
 moriæ Princeps Elector FRIDERICVS CAROLVS Anno
 1758. illi, quum a Facultate nostra pro Gradu Doctoris Iuris
 examinatus & adprobatus esset, Munus Professoris extraordina-
 rii Iuris Naturæ, Gentium & Publici in Academia Erfordien-
 si clementissime contulit. Porro Anno 1762. in Professione
 Publica Philosophiæ Practicæ & Historiarum simulque in Mu-
 nere Directoris Bibliothecæ, quæ splendida Augmenta Acade-
 mia Nostra Immortalis Memoræ Mæcenati. Illustrissimo quon-
 dam S. R. I. Comiti de BOINEBURG, Propincipi S. R. I.
 Comite IOSEPHO FRANCISCO de SCHOENBORN
 in Buchheim &c. Sacræ Cæsareæ Maiestatis Camerario, Emi-
 nen-

nentissimi Principis Electoris Consiliario actuali intimo & Vi-
 cedomino in Aschaffenburg &c. tanquam Patrono huius Fun-
 dationis cum spe succedendi Perillustri Domino Libero Baroni
 de BELLMONT Eminentissimi Principis Electoris Mogun-
 tini Consiliario intimo & vrbis Erfordiensis Praetori substitutus,
 Academiae Nostrae praesentatus atque receptus est. Denique nu-
 perrime Eminentissimus Princeps Elector EMERICVS IO-
 SEPHVS, Princeps ac Dominus Noster Clementissimus, illum
 in locum Auunculi eius, Domini CONRADI GVILHEL-
 MI STRECKER, Consiliarii Regiminis Electoralis & Consu-
 lis primarii Senatus, Collegae Nostri in viuis Amantissimi, pie
 defuncti vt Adfessorem Facultatis nostrae Iuridicae clementissime
 designavit, quod Officium vt Autoritate & Ordine Maioribus
 nostris Nobisque semper solenni auspicaretur, dignitate Docto-
 rali a Nobis inuestiri modeste petiit, quibus petitis eo magis
 locum dedimus, quo exstantiora jamdum eruditionis suae speci-
 mina ante aliquot annos nobis dedit, dum ad examen, quod
 vocant rigorosum admissus, textus vtriusque juris non solum
 optime interpretatus est, sed & aptissimis suis responsonibus
 dubiis sibi propositis adeo satisfecit, vt qui ad summos vtrius-
 que juris honores cum maxima laude admitti queat, dignissimus
 tunc temporis jamdum fuerit iudicatus. Expediet nunc publi-
 ca specimina, vt nulli dubitamus, cum maximo applausu, & fu-
 turo die XXV. Maii hora IX. matutina in l. 6. ff. de transactio-

C

nibus

nibus recitationem solennem habebit, illaque finita Dissertationem suam Inauguralem, continentem

THESES IVRIS DVBIAS

ex suprema cathedra publice ventilandam proponet, sui que animi dotes, & eruditionem insignem in omnium conspectu explicabit. Quo vero hi actus publici splendidiore evadant, Magnificus, summe Reuerendus & Eximius Academiae nostrae Rector, spectabilissimi singularum Facultatum Decani, Venerabiles Seniores, & reliqui Academiae Proceres, vna cum studiosae iuuentutis corona, illos honorifica, desideratissimaque sua praesentia dignari, & inprimis LL. cultores dignum imitatione exemplum capere velint, ea, qua par est obseruantia & humanitate rogamus. Dabit ordo noster sedulam & indefessam operam, ut data occasione, nihil intermitat eorum, quae ad officia studiaque mutuo declaranda, pertinere videbuntur. Publ. sub Sigillo Facultatis Iuridicae, Dominica Exaudi MDCCLXV.

L. S.

ERFUERT, Diss., 1767/67

SS.

ULB Halle
004 995 333

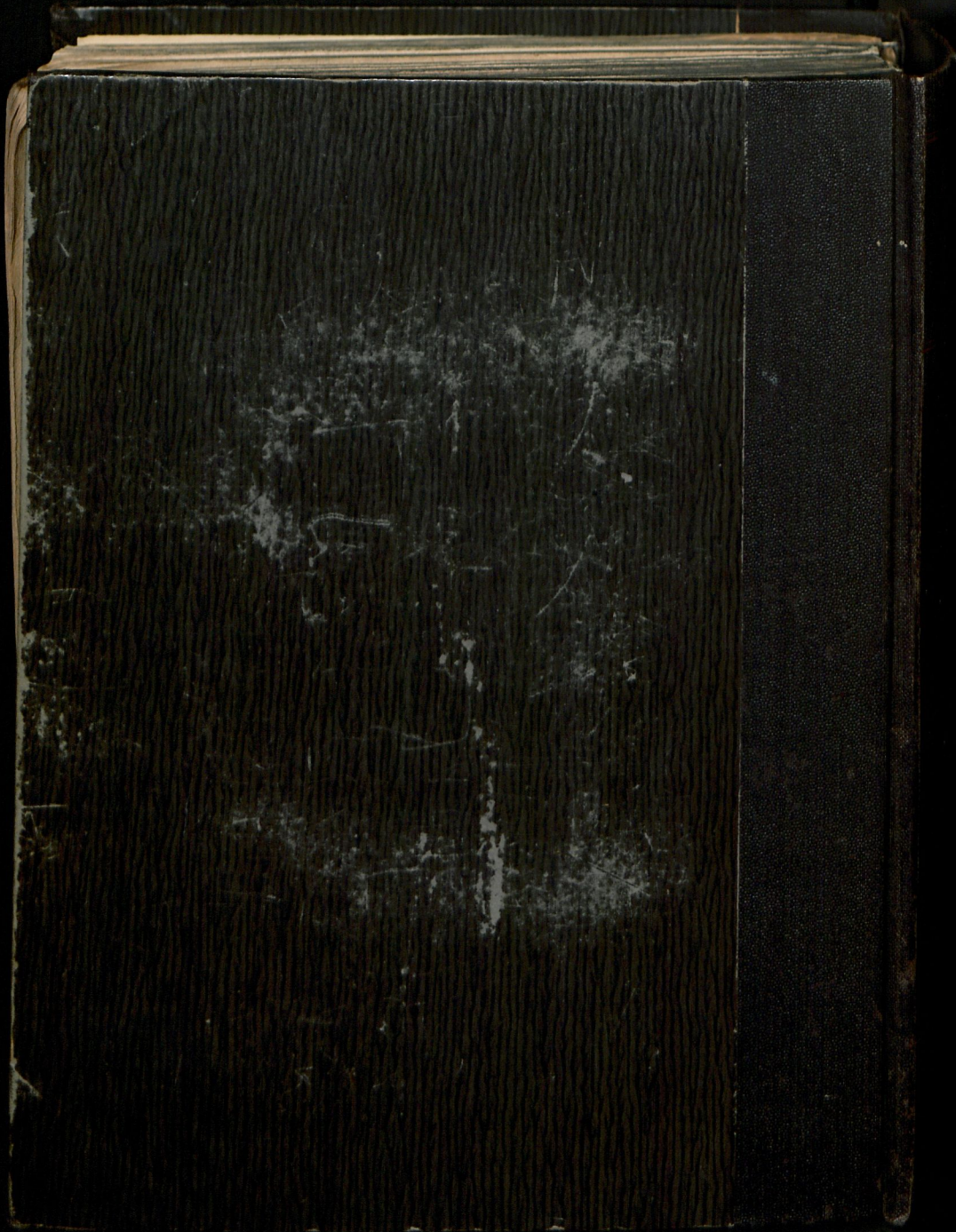
3

VD 18

Pri. 02. haum. 4.

18

1765,3
DECANVS

LECTORVM IN PERANTIQA ELECTORALI
ACADEMIA ERFVRTENSI

RVD. CHRISTOPH.
HENNE, ICTVS

VINCIALIS ELECTORALIS ADSESSOR, NEC NON CODICIS
RIS FEVDALIS PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS,

SOLEMNIA INAVGVRALIA

ILIS, AMPLISSIMI ET CONSVLTISSIMI VIRI

ADAMI IGNATII TVRIN

ET PHILOSOPHIAE PRACTICAE PROFESSORIS PVBL. ORD.
ECAE ACADEMIAE BOINEVVGICAE DIRECTORIS NEG
PACVLTATIS IVRIDICAE ADSESSORIS DESIGNATI

AD DIEM XXV. MAII MDCCLXV.

TORIO IVRIDICO COLLEGII ANSELMINI
PERAGENDA,
INDICIT,

SIMVLQVE DE

CTIONE SVPER CONTROVERSIS
EX TESTAMENTO NATIS,
QVAEDAM PRAEFATVR.

ERFORDIAE,
NO HENR. RVD. NONNII. ACAD. A TYPIS,

